Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Specialistgruppemøder 2025, 30. og 31. oktober

Tove Mariegaard Pedersen og Malene Hangstrup Kræfting

Produktionsafgiftsfonden
for frugt og gartneriprodukter

Forslag til procedure for at flytte fra Kategori 2 til Kategori 1

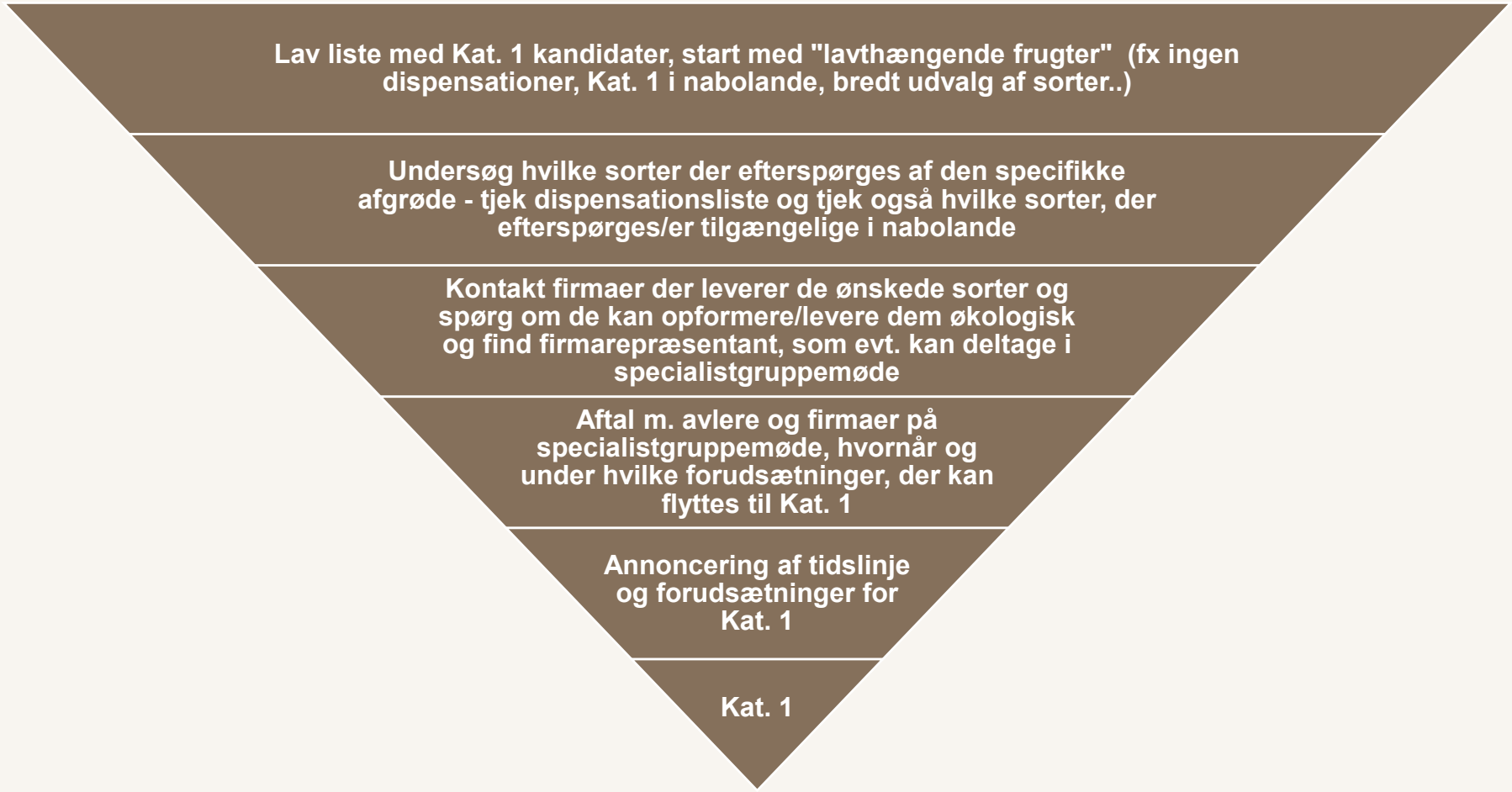

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Forslag til varsling vedr. Kategori 1

Varslingsperiode

- Ingen dispensationer i 1-3 år -> direkte til Kat. 1
- Varslingsperiode afhænger af tilgængelighed og forventninger til kommende år.
- Varsling 1-2 år eller mere i forvejen - tidspunkt og forudsætninger offentliggøres

Varslingskanaler

- Varslingsliste på SGAV's hjemmeside og/eller på forsiden af OrganicXseeds sammen med Kategori 1 liste
- Mail til specialistgruppedeltagere inden for den relevante afgrødegruppe
- SGAV nyhedsbrev efter specialistgruppemøder
- ICOEL nyhedsbrev/hjemmeside – videreformidling af nyhedsbrev
- HortiAdvice nyhedsbrev v. grønsager – videreformidling af nyhedsbrev

Forslag til fleksibilitet som sikrer adgang til nye sorter og samtidig flere afgrøder på Kategori 1 – efter model i Nederlandene

Fleksibilitet i administration af Kategori 1

- Enighed om beslutning vedr. Kat. 1 – afgørende for succes, hovedsorter skal være tilgængelige
- Ved Kat. 1 må 10 % af areal med samme art bruges til afprøvning af nye sorter (begrundelse d).
- Herudover: Hvis en ny sort ønskes af avlerne, kan der bruges ikke-øko frø, indtil firmaerne er klar med sorten (under Kat. 1). Aftales på specialistgruppe-møder med avlere og firmaer. Vigtigt at centrale aktører er repræsenteret på møderne.
- Hurtig omklassificering fra Kat. 1 til Kat. 2, når der er udsolgt af det udbudte planteformeringsmateriale, ved fejlslagen høst e.l.

Fordele

- Fleksibilitet og hurtig reaktion, når der er udsolgt gør Kat. 1 mere spiseligt for både avlere og firmaer.
- En fordel for avlerne at acceptere Kat. 1, når der sikres adgang til nye sorter. Tidligere blev det sikret ved ekspertvurdering i landbrugsafgrøder.
- Firmaerne er mere interesserede i at levere økologisk frø, når der er Kat. 1, så ved de at afsætningen er sikret, også ved fremavl af nye sorter.

Forslag til procedure for omklassificering fra Kat. 1 til Kat. 2

I løbet af sæsonen

- Nye funktioner i OXS fra 2026 muliggør notifikation hos SGAV, når udbud er lavt.
- Vigtigt at relevante aktører involveres i beslutning om omklassificering
- Mailkorrespondance/møde m. specialistgruppe ved behov?
- Kan Innovationscenter for Økologisk Landbrug spille en rolle ift. at samle relevante aktører og indstille til anbefaling vedr. omklassificering?

Eksempler fra Nederlandene og Tyskland

NL: Først omklassificering når helt udsolgt

DE: Omklassificering når udbud lavt, < to udbydere, få sorter tilgængelige. Taskforce ved beslutninger om omklassificering.

Grønsager

Kategori 1 afgrøder pr. oktober 2025

- Agurk væksthus
- Romaine salat væksthus

Klassifikation i Danmark, Tyskland Holland, Belgien og Sverige

Afgrøde	Danmark	Tyskland	Holland	Belgien	Sverige
Timian, koriander, persille, purløg	Kat. 2	Kat. 2 Timian: Kat. 2 og kat. 3 (varianter)	Kat. 2 Koriander Kat. 1 og 2 Timian Kat. 1	Kat. 2	Kat. 2
Courgette, grøn	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 1	Kat. 1	Kat. 2
Savoykål	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 2
Rødbeder, runde	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 1	Kat. 1 (rund, rød)	Kat. 2
Hokkaido, orange	Kat. 2	Kat. 1	Kat. 1 – orange græskar	Kat. 1	Kat. 2

Forslag til kandidatliste grønsager – ikke udtømmende

Afgrøde	Disp. 2023, ha	Disp. 2024, ha	Disp. 09.2025, ha	Areal 2024, ha	Ønskede sorter (dispensationer)	Forslag til handlinger – undersøg om de ønskede sorter kan skaffes økologisk? Tilgængelige i andre lande? Kan firmaer levere økofrø? Hvornår?
Courgette, grøn	54,5	25,4	17	40	2025: Mirza, Cora (Hazera) – Cora udbydes økologisk i Tyskland	Udplantning Hazera kontakt i Skandinavien, Niels Dalgaard: niels.dalgaard@hazera.com Kat. 1 fra 2027?
Savoykål	2	0	0,004	159	2025: Dacato F1 (Syngenta), Ulmer (Tysk landrace?), January King (UK traditional sort?)	Udplantning Kat. 1 fra 2027?
Rødbeder, runde	13,5	27,1	17,5	154 ialt rødbede	Forår; Wodan F1 (Bejo), Detroit Dark Red (US traditionel) Efterår: Bettollo F1 (Bejo), Boro F1 (Bejo)	Såning Bejo – Claus Bech c-bech@bejonordic.dk Kat. 1 fra 2027?
Hokkaido, orange	47,2	41	33,5	-	2025: ~~Delica (grøn), Crown Prince (grøn),~~ Sunshine (SW Horto), ~~Mieluna (butternut)~~, Lyric (KCB Samen NL – udbyder fire andre sorter økologisk på website)	Såning/udplantning. SW Horto - Henrik Nielsen, henrik.nielsen@swhorto.dk KCB Samen info@kcb-samen.ch Kat. 1 fra 2027?

Forslag til kandidatliste grønsager – ikke udtømmende

Afgrøde	Disp. 2023, ha	Disp. 2024, ha	Disp. 09.2025, ha	Areal 2024, ha	Ønskede sorter (dispensationer)	Forslag til handlinger – undersøg om de ønskede sorter kan skaffes økologisk? Tilgængelige i andre lande? Kan firmaer levere økofrø? Hvornår?
Timian	0	Til 150 potter	0	Frø 7 ?	2024: Creeping red	Opdeling i sortgrupper til små partier? Kat. 1 fra 2027?
Koriander			*	?	*2025: Frø til 1,6 mill. potter CN COR 6011 (samme sort i 2023 og 2024 + Shanghai og Atlas)	CN Seeds UK? Kat. 1 fra 2027? – kræver at frøfirmaer vil levere…
Persille			*	Frø 4 2	*2025: Frø til 1,9 mill. potter Darki 16 ha(?) Curled parsley frisé vert foncé, 10 x 5 m^2 med forskellige sorter	(Voltz, Vilmorin m.fl. Frankrig?) Opdeling i sortgrupper til små partier? Kat. 1 fra 2027? – kræver at frøfirmaer vil levere…
Purløg			*	Frø 16 ?	*2025: 28,9 mill. frø til 295.000 potter Staro 0,05 ha Polyup 16 x 5 m^2 med forskellige sorter	Enzazaden/Vitalis? Opdeling i sortgrupper til små partier? Kat. 1 fra 2027? – kræver at frøfirmaer vil levere…

Forslag til arbejdsgrupper faciliteret af ICOEL i 2026

Kulturer:

- Salat
- Gule + røde løg
- Spidskål
- Kålrabi
- Sød peber

Formål med arbejdsgrupper

- Undersøge hvilke sorter avlerne efterspørger
- Kontakt til frøfirmaer ift. tilgængelighed
- Indstilling til specialistgruppe ift. hvornår og under hvilke betingelser kulturen kan flyttes til Kat. 1

Sammenligning af grøntsagskulturer på kategori 1 liste (2025) på tværs af udvalgte lande (liste ikke udtømmende)

Afgrøde	Danmark	Holland	Belgien	Tyskland	Sverige
Agurk	Kat 1	Kat 1	Kat 1 - flere typer	Kat 1	Kat 2
Rommainesalat	Kat 1 (væksthus)	Kat 1	Kat 1 - flere typer	Kat 1	Kat 2
Gule løg, frø	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 1 (Rijnsburger)	Kat 2
Hokkaido	Kat 2	Kat 1 – orange græskar	Kat 1	Kat 1	Kat 2
Kålrabi	Kat 2	Kat 1 (hvid, blå)	Kat 1 - (hvid, lilla)	Kat 1 (hvid friland)	Kat 2
Havekarse	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 1	Kat 1
Peberfrugt	Kat 2	Kat 1 - flere typer	Kat 1 - flere typer	Kat 1 - flere typer	Kat 2
Icebergsalat	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 1	Kat 2
Egebladssalat	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 1	Kat 2
Batavia	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 1	Kat 2
Porre	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 2	Kat 1
Courgette, grøn	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 2	Kat 2
Rødbede	Kat 2	Kat 1	Kat 1 (rund, rød)	Kat 2	Kat 2
Bladbede	Kat 2	Kat 1 - alle typer	Kat 1 - flere typer	Kat 2	Kat 2
Portulak	Kat 2	Kat 1 (sommer og vinter)	Kat 1 (vinter)	Kat 2	Kat 2
Kinakål	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Knoldselleri	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Majroe	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Rucola	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 3
Asparges	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Marvært	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Kålsalat	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Forårsløg	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Hvidløg	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Knoldfennikel	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Tomat	Kat 2	Kat 1 (enkelte typer)	Kat 2	Kat 2	Kat 2
Sort ræddike (rund)	Kat 2	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 2
Stangbønne (grøn)	Kat 2	Kat 2	Kat 1	Kat 1	Kat 2
Butternut squash	Kat 2	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2
Bladselleri	Kat 3	Kat 2	Kat 1	Kat 2	Kat 2
Chili	Kat 2	Kat 2	Kat 2	kat 2	Kat 1 - flere typer
Brøndkarse	Kat 2	Kat 2	kat 3	Kat 2	Kat 1

Korn, bælgsæd, raps og majs

Kategori 1 afgrøder pr. oktober 2025

- Hestebønne
- Smalbladet lupin
- Majs

Klassifikation i Danmark, Tyskland Holland, Belgien og Sverige

Afgrøde	Danmark	Tyskland	Holland	Belgien	Sverige
Vinterrug	Kat. 2	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2 (linje) Kat. 3 (hybrid)
Havre	Kat. 2	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2
Vårbyg	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2
Vårhvede	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2
Vinterhvede	Kat. 2	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 2	**Kat. 1**
Vinterraps	Kat. 2	Kat. 3	Kat. 3	Kat. 3	Kat. 3
Markært	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2

Forslag til kandidatliste Kat. 1 korn, raps, majs og bælgsæd – ikke udtømmende

Afgrøde	Disp. 2023, ha	Disp. 2024, ha	Disp. 09.2025, ha	Areal 2024, ha	Ønskede sorter (dispensationer)	Forslag til handlinger
Vinterrug	42	0	0?	9.388 9.140 (hybrid)		Kat. 1 (modenhed, evt. afgræsning/grønrug?) i 2026/2027?
Havre	16,8	2861	1163	18.500	Diverse sorter – udfordrende vækstsæsoner i 2023 og 2024	Kat. 1 (generelt) i 2026/2027?
Vårbyg (- sommerbyg)	253	6795	954	24.178	Diverse sorter – udfordrende vækstsæsoner i 2023 og 2024	Kat. 1 (foder og malt, hvis non GN-sort tilgængelig) i 2026/2027?
Vårhvede	0	13,5 (Øland)	0	4.039		Kat. 1 (brød, foder) i 2026?
Vinterhvede	0	321	0?	4.996	Pacman, Goldritter i 2024	Kat. 1 (brød, foder) i 2026?
Vinterraps	162	143	4	3.403		Lav sortsgruppe til hvid raps/ specialsorter, diskutér mulighed for Kat. 1
Markært	200	331	310	3.070	Mange typer og sorter	Lav sortsgruppe til konsumærter? Tag op igen i 2026?

Græs, kløver, efterafgrøder, blandinger

Kategori 1 afgrøder pr. oktober 2025

- Efterafgrøder, efterafgrødeblandinger
- Hvidkløver (generelt - frø)
- Aleksandrinerkløver (generelt - frø)
- Italiensk rajgræs (foder, efterafgrøder)
- Timote (efterafgrøder)
- …

Klassifikation i Danmark, Tyskland Holland, Belgien og Sverige

Afgrøde	Danmark	Tyskland	Holland	Belgien	Sverige
Alm. rajgræs	Kat. 2	**Kat. 1 (græs)** Kat. 2 (foder)	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 3 Kat. 2 tetraploid
Italiensk rajgræs	Kat. 2	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 3
Hundegræs	Kat. 2	Kat. 2	-	-	-
Timothe	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	-	Kat. 2
Engsvingel	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1?**	Kat. 3?	Kat. 2 foder
Rødsvingel	Kat. 2	Kat. 2	Kat. 3	Kat. 2	Kat. 3
Rajsvingel	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	Kat. 3?	Kat. 3
Strandsvingel	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1?**	Kat. 3?	Kat. 2 foder

Klassifikation i Danmark, Tyskland Holland, Belgien og Sverige

Afgrøde	Danmark	Tyskland	Holland	Belgien	Sverige
Hvidkløver	**Kat. 1** Kat. 2	Kat. 3	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2
Rødkløver	Kat. 2	Kat. 2	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 2 diploid Kat. 3 tetraploid
Kløvergræsbl. anbefalede	Kat. 2	-	-	-	-
Gul sennep	Kat. 2	**Kat. 1 (+Eruca)** Kat. 2 (-Eruca)	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 3
Olieræddike	Kat. 2	Kat. 2 Kat. 3	**Kat. 1**	Kat. 2	Kat. 3
Sukkerroe	Kat. 2	**Kat. 1**	**Kat. 1**	Kat. 3?	Kat. 3

Forslag til kandidatliste Kat. 1 Græs, kløver, efterafgrøder, blandinger – ikke udtømmende (arealer omfatter ikke blandinger)

Afgrøde	Disp. 2023, ha	Disp. 2024, ha	Disp. 09.2025, ha	Ønskede sorter (dispensationer)	Forslag til handlinger
Alm. rajgræs	0	0	0		Kat. 1 i 2026?
Italiensk rajgræs	0	0	0		Kat. 1 i 2026?
Hundegræs	0	0	140	Donata	Kat. 1 i 2027? Kan Donata fremavles økologisk (DLF)?
Timothe	0	0	0		Kat. 1 i 2026?
Engsvingel	0	0,0001	0	Vild engsvingel	Kat. 1 i 2026?
Rødsvingel	0	0,0001	0	Rødsvingel (ingen sortsnavn)	Kat. 1 i 2026?
Rajsvingel	0	0	0		Kat. 1 i 2026?

Forslag til kandidatliste Kat. 1 Græs, kløver, efterafgrøder, bla. – ikke udtømmende (arealer omfatter ikke blandinger)

Afgrøde	Disp. 2023, ha	Disp. 2024, ha	Disp. 09.2025, ha	Ønskede sorter (dispensationer)	Forslag til handlinger
Hvidkløver	0	0	0		Kat. 1 i 2026 (små- og storbladet)?
Rødkløver	0	0	0		Kat. 1 i 2026 (generel, tetraploid)?
Kløvergræsbl. anbefalede	0	0	140		Kat. 1 i 2026?
Gul sennep	0	0	0,001		Kat. 1 i 2026 (generel)?
Olieræddike	72	441	76	Radise Deeptill, Structurator, Defender, mark- og foderradise	Diskussion af egenskaber og evt. opdeling
Sukkerroe	0	0	0		Kat. 1 i 2026?